

ფინანსური პოლიტიკის სტრატეგია XXI საუკუნის დასაწყისში და საქართველოს მთავრობის ძირითადი ამოცანები და მიმართულებები

ლია კურახიშვილი, სტუ-ს დოქტორანტი

რეზიუმე

ფინანსური პოლიტიკის მიზნებისა და ინსტრუმენტების, პოლიტიკური სიტუაციის სრულყოფის, მოქალაქეების მატერიალური კეთილდღეობის, მათი სულიერი დონის ერთიანობის, ეკონომიკური ზრდის უზრუნველყოფის გარეშე ფინანსური პოლიტიკის მნიშვნელოვანი ამოცანების გადანაცვება შეუძლებელია.

საჭიროა შემუშავებულ იქნას პროდუქციის ექსპორტის გაფართოების ეროვნული პროგრამა.

ფინანსური პოლიტიკის მნიშვნელოვან ნაწილს წარმოადგენს საგადასახადო პოლიტიკა.

არსებით მოდერნიზაციას მოითხოვს საგადახდო-საანგარიშსწორებო სისტემა.

მთავრობის მიერ განსაზღვრული პოლიტიკა, სტრატეგია, პრიორიტეტული მიმართულებები და სამოქმედო გეგმა ემსახურება ქვეყნის ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენა-შენარჩუნებას,

Summary

It is impossible to solve important objectives of financial policy without goals and instruments of financial policy, improvement of political situation, material welfare of citizens and integrity of their spiritual level. It is necessary to work out a national program to expand export of products.

Tax policy is an important part of financial policy.

Tax-accounting system needs substantial modernization as well.

Policy, strategy, priority directions and acting plan determined by the government serves to restoration-maintenance of territorial integrity of the country.

* * * * *

XX საუკუნეში ფინანსური პოლიტიკის ძირითადი ტენდენციების, გადაუჭრელი პრობლემებისა და გაუმართლებელი ფინანსური ინსტრუმენტების ანალიზი სამომავლო ფინანსური პოლიტიკის შემდეგი სტრატეგიული ხაზების გამოყოფის შესაძლებლობას იძლევა:

ფინანსური პოლიტიკის მიზნებისა და ინსტრუმენტების, პოლიტიკური სიტუაციის სრულყოფის, მოქალაქეების მატერიალური კეთილდღეობის, მათი სულიერი დონის ერთიანობის, ეკონომიკური ზრდის უზრუნველყოფის გარეშე ფინანსური პოლიტიკის მნიშვნელოვანი ამოცანების გადანაცვება შეუძლებელია.

ფინანსური რეგულირების გაუმჯობესების გარეშე XXI საუკუნეში ფინანსური კრიზისების თავიდან აცილება შეუძლებელი იქნება. იმისთვის რომ ეკონომიკური პოლიტიკის ფორმირებაში საკუთარი როლი არ დაკარგოს და აღნიშნულ პროცესში ქვეყნის ეროვნული ინტერესების გათვალისწინების ხერხები იქნას მოძიებული, საჭიროა ახალი ფინანსური ტექნოლოგიების შესწავლა, სახელმწიფო ფინანსების, კორპორაციული ფინანსების, ფინანსური მენეჯმენტის სფეროში თანამედროვე ცოდნის დაუფლება, იმავე დონეზე უნდა იქნეს დაყენებული, როგორც საბუნებისმეტყველო მეცნიერებების, საინჟინრო საქმის სწავლების სისტემაში არის დანერგილი.

ფინანსური პოლიტიკის სტრატეგიის საბაზო, მზიდი კონსტრუქცია უნდა გახდეს ეროვნული ფულადი ერთეულის გამაგრების, ფინანსურ-საბანკო და საკრედიტო ინსტიტუტებისადმი ნდობის ამაღლების საფუძველი. ეროვნული ფულადი ერთეულის განმტკიცების ქვეშ იგულისხმება მისი სასაქონლო და სარესურსო უზრუნველყოფა, სხვა ვალუტებს შორის მისი თანაბარუფლებიანი მდგომარეობა, ხოლო აღნიშნული ამოცანების წარმატებით გადანაცვებისას ეროვნული ვალუტის ძლიერ ვალუტაში გარდაქმნა.

ფულადი ერთეულის სასაქონლო-სარესურსო უზრუნველყოფისათვის ერთდროულად შემდეგი ამოცანების გადანაცვება იქნება საჭირო;

მაღალი ფინანსური უკუგების მომცემი წარმოების ზომიერად გაზრდა;

ნავთობის, გაზის, ენერგეტიკული სიმძლავრეების, ძვითნადი ლითონების მობილური და ლიკვიდური რეზერვების შექმნა;

კაპიტალის მაღალი ბრუნვით გამორჩეული სასურსათო და მსუბუქი მრეწველობის წილის 2-3-ჯერ გადიდების აუცილებლობა.

ეროვნული ფულადი ერთეულის, როგორც სასაქონლო უზრუნველყოფის, ასევე სასურსათო უზრუნველყოფის განმტკიცება.

მნიშვნელოვანია საიმედო ფინანსური ინსტრუმენტების შექმნა, რომლებიც ფულადი მასის, საგირავნო ოპერაციებში კრედიტების მოცულობების განსაზღვრისას გათვალისწინებადი სასარგებლო წიაღისეულების ლიკვიდურ აქტივებად გარდაქმნის შესაძლებლობას იძლევა. ქვეყნის ეროვნული უსაფრთხოების უზრუნველყოფა საიმედო ფინანსური ტექნოლოგიების შექმნას მოითხოვს.

ეროვნული ფულადი ერთეულის უზრუნველყოფადობის შექმნას ასევე ეკონომიკური აქციების ფონდის შექმნას სჭირდება სხვა რესურსების (მინა, დაუმთავრებელი მშენებლობა და.ა.შ.) ჩართვაც. ამისათვის ეკონომიკური აქტივებისა და მთლიანი

ქონების ინვენტარიზაცია უცხოეთის ჩათვლით, მათი ფასეულობის, ლიკვიდობის განსაზღვრა, აღნიშნული აქტივების ბალანსის სქემა იქნება შესამუშავებელი და საერთაშორისო აუდიტის ჩატარება იქნება საჭირო.

კაპიტალის გადინების შენელება, მისი რეპუტაციის გაზრდა ეროვნული ფულადი ერთეულის განმტკიცების ხალხმწიფო ფაქტორად გვესახება.

რიგი ღონისძიებებია გასატარებელი მეანობრების ბანკებისადმი ნდობის განმტკიცების თვალსაზრისით. პირველ რიგში, დაგროვებისა და ინვესტირების გრძელვადიანი პოლიტიკა შესაქმნელი.

დღეს სადეპოზიტო განაკვეთი, საშუალოდ, 2-3-ჯერ უფრო დაბალია იმ განაკვეთზე, რომლითაც ბანკი გასცემს კრედიტებს. ამიტომ სადეპოზიტო განაკვეთის ამალღებისათვის შესაძლებლობები არსებობს და იგი სავსებით რეალურია. მეორეს მხრივ, მიზანშეწონილია, ქვეყანაში ანაბრების დაზღვევის სისტემა შეიქმნას. მესამე, საჭიროა შემუშავებული და მოქმედებაში იქნას შეყვანილი კანონი კრედიტის დაბრუნებასთან დაკავშირებით, რომლის გარეშე ბანკების საიმედო სადეპოზიტო პოლიტიკის აგება მეტად რთულია.

ფინანსური რესურსების მაღალი უკუგების უზრუნველყოფელი ეკონომიკის სტრუქტურის ფორმირებაზე კურსის წარმატებულად განხორციელების შემთხვევაში შეიძლება ბიუჯეტის საშემოსავლო ბაზის საიმედოობაზე, კორპორაციის ფინანსების მდგრადობაზე და ქვეყნის საგადასახადო ბალანსის გაუმჯობესებაზე ვიქონიოთ იმედი.

საჭიროა შემუშავებულ იქნას პროდუქციის ექსპორტის გაფართოების ეროვნული პროგრამა შესაბამისი ბიუჯეტით, ექსპორტის მხარდაჭერის საგადასახდო და საკრედიტო ინსტრუმენტებით, აგრეთვე მკაფიო სახელმწიფოებრივი პრიორიტეტიანი დიპლომატიის აქტივიზაციის გზები.

ბიუჯეტის დაბალანსების უზრუნველყოფის ამოცანა უახლესი 10-15 წლის ფინანსური პოლიტიკის სტრატეგიულ ამოცანად რჩება. მთავარია, ბიუჯეტის შემუშავების მაღალი ხარისხი იქნას უზრუნველყოფილი, რომ საბიუჯეტო-საგადასახდო ინსტრუმენტები საქონლისა და მომსახურების მოცულობის გადიდებას და სტრუქტურას გაფართოებას უწყობდეს ხელს, მათი რეალიზაცია კი უფრო მეტი შემოსავლების მოტანის საფუძველი გახდება.

შექმნილი უნდა იქნას ბიუჯეტში განვითარების ტექნოლოგიური ორგანიზაციული ბლოკი, სამეცნიერო-ინოვაციური და საინვესტიციო სფეროს ჩათვლით. ეკონომიკური ზრდის პოლიტიკის რეალიზაციის შესაბამისად, მასში საჭიროა უფრო ხანგრძლივი ვადიანი უკუგებით საინვესტიციო პროექტები იქნას ჩართული.

ფედერალიზმის პრინციპის ჩარჩოებში ქვეყნის თითოეულ რეგიონში რეგიონალურ ბიუჯეტთან ერთად საჭიროა კონსოლიდირებული ბიუჯეტიც იქნას შემუშავებული, რომელიც ადგილობრივ პრობლემების გადაწყვეტას შეუწყობს ხელს.

ფინანსური სტრატეგიის ერთ-ერთ ამოცანას სხვადასხვა დონეების ბიუჯეტების შედგენის შესახებ საკითხის სრულყოფა წარმოადგენს. მიგვაჩნია, რომ აღნიშნულ საკითხში შემოსავლების განაწილების საბიუჯეტო პოლიტიკის „ოქროს წესის“ (შემოსავლების 50:50%-ზე განაწილება) დაცვა იქნება უფრო სამართლიანი და ადგილობრივი სუბიექტების საქმიანობის ინტერესების გაზრდის საფუძველი.

ფინანსური პოლიტიკის მნიშვნელოვან ნაწილს წარმოადგენს საგადასახდო პოლიტიკა. გადასახადების ეკონომიკურ ზრდაზე ზემოქმედების მიზნით, საჭიროა, საგადასახდო განაკვეთების ერთიანობასთან ერთად, დიფერენცირებული რეჟიმის გამოყენებაც იქნას შეხამებული, რაც გარკვეულ შეღავათებს უნდა ითვალისწინებდეს იმ სუბიექტებთან მიმართებაში, რომლებიც საკუთარი პროდუქციის გასაღებით ბაზარს აფართოებენ, ფასებს ამცირებენ ან საკუთარ შემოსავლებს ინვესტიციებშიც იყენებენ.

ფინანსური და ფულად-საკრედიტო პოლიტიკის სტრატეგიული ამოცანების რიცხვში ეკონომიკის მონეტიზაციის კოეფიციენტის გადიდების ამოცანაც შედის, მიგვაჩნია, რომ უახლოესი 5 წლის განმავლობაში M2-ის მნიშვნელობა მშპ-ს 30%-მდე უნდა იქნას მიყვანილი, ხოლო 2020 წლისათვის 50%-მდე გაზრდილი. აღნიშნული პრობლემის გადაწყვეტა გაძნელებულია არა მარტო ეკონომიკაში ფულადი ფაქტორის გაუმჯობესებით, არამედ სახსრების წრებრუნვის უწყვეტადობის უზრუნველყოფისათვის, მისი მნიშვნელობის, საბრუნავი კაპიტალის შევსების, გადასახადების აკრეფის გაუმჯობესების ფაქტორების გაუთვალისწინებლობით არის გამოწვეული.

არსებით მოდერნიზაციას მოითხოვს საგადასახდო-საანგარიშსწორებო სისტემა. საჭიროა, უპირველეს ყოვლისა, გაძლიერდეს ანგარიშსწორების ორგანიზაციაზე და არგადახდების წარმოშობაზე ცენტრალური ბანკის პასუხისმგებლობა. მეორე ერთიანი საკლირინგო-საანგარიშსწორებო ცენტრის შექმნით საჭიროა დაკრედიტებისა და მიზნობრივი ემისიის ინსტრუმენტები გამოყენებული იქნას არგადახდების მოსაწესრიგებლად. ამასთან, ბაზრის გაკოტრებული სუბიექტების ანგარიშებზე ზედმეტი ფულის „ჩატუმბვის“ გამორიცხვით.

საფონდო ბაზრის მუშაობის მონესრიგების ამოცანა ერთ-ერთ ურთულეს პრობლემად გვესახება უახლოეს პერიოდში. აღნიშნული ბაზარი დივიდენდების მაღალი დონისა და ინფლაციური პროცესების განვითარების პირობებში მუშაობაზე არის „მიჩვეული“ და გამოსავალი გვესახება შემდეგში: უპირველეს ყოვლისა, საჭიროა, გამოშვებული იქნას მოკლევადიანი ფინანსური ინსტრუმენტი ზომიერი შემოსავლით (საშუალო დივიდენდს პლუს 0.5-1 პუნქტი). მეორე მხრივ, 3-5 წლით შესაძლებელია სახელმწიფოებრივი რეგულირების დეპოზიტური და საკრედიტო საპროცენტო განაკვეთების დროებით შემოღების საკითხის განხილვა. ფინანსური პოლიტიკის საინვესტიციო და ინოვაციური მიმართულების გაძლიერების მიზნით საბანკო სისტემის საქმიანობაში სერიოზული ცვლი-

ლებების განხორციელება არის საჭირო. შეიძლება სხვადასხვა სისტემები იქნა გამოყენებული. საინვესტიციო ბანკების ჯგუფის შექმნა (განვითარების ბანკი და ა.შ.), რიგ უნივერსალურ კომერციულ ბანკებში საინვესტიციო საქმიანობის უშუალო კომერციალიზაციის გამოყოფა. ამასთან საჭიროა მსოფლიო ფინანსური სისტემის განვითარების ტექნოლოგიები იქნას გათვალისწინებული.

21-ე საუკუნეში ფინანსური პოლიტიკის უმნიშვნელოვანესი სტრატეგიული ხაზის რეალიზაცია ფინანსურ რეგულირებაში საერთაშორისო სტანდარტების აქტიურ გამოყენებას ითვალისწინებს, მათ შორის, ახალი მეთოდების - ფინანსური და ფულად-საკრედიტო პოლიტიკის კოდექსები, ფინანსური სექტორის სამედოობის კრიტერიუმები, კორპორაციული ფინანსების, ბუღალტრული აღრიცხვის, გაკოტრების არგატარების პროცედურების მართვის სტანდარტები.

ბ) საქართველოს მთავრობის ძირითადი მონაცემები და მიმართულებები 2010-2014 წლებში:

მთავრობის მიერ განსაზღვრული პოლიტიკა, სტრატეგია, პრიორიტეტული მიმართულებები და სამოქმედო გეგმა ემსახურება ქვეყნის ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენა-შენარჩუნებას, ეკონომიკის სტაბილურ განვითარებასა და აღმავლობას, მოსახლეობის სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესებას. იგი ანგარიშვალდებულია თავისი ხალხის წინაშე. მთავრობის ქმედება გამჭვირვალეა. ქვემოთ მოყვანილი და მსგავსი დოკუმენტები საშუალებას აძლევს მოსახლეობას სისტემატურად ადევნოს თვალყური მთავრობის მიერ გასულ წლებში გატარებული ღონისძიებების ანგარიშს და მომავალი წლებისთვის შემუშავებულ სტრატეგიებს, ძალისხმევას დასახული მიზნების მისაღწევად და მის ეფექტიანობას, ქვეყნის განვითარების პროგრესს. მთავრობისა და ხალხის მჭიდრო ურთიერთთანამშრომლობა, მოსახლეობის აქტიური ჩართულობა და ინფორმაციის სისტემატური მიწოდება ამაღლებს მთავრობასა და ქვეყნის მოსახლეობას შორის ურთიერთნდობის ხარისხს, რაც შემდგომი წინსვლის და ქვეყნის განვითარების გარანტიაა.

მთავრობის ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტის სრული ვერსიის ნახვა დაინტერესებულ პირებს შეუძლიათ იხილონ ფინანსთა სამინისტროს ვებ-გვერდზე.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. ინგოროყვა ა. ცაავა გ. - ფინანსური მენეჯმენტი (თეორია, მეთოდები და პრაქტიკა), სახელმძღვანელო, ტომი I - თბილისი, გამომცემლობა „გრალი“, 2011 წ.
2. Белоусов Р. А. Экономическая история России XX века, кн I - Москва, 1999 г.
3. Финансы, денежные обращения кредит, учебник / под. Ред. Л.А. Дробзиной, Москва, 1997г.
4. ინფორმაცია ინტერნეტიდან - www.undp.org.ge/files/project_files/TNC_Prodoc_GEO.doc